

Aký by mal byť efektívny model rozvoja slovenských fakúlt z hľadiska celospoločenských potrieb trhu práce IT odborníkov a spolupráce s budúcimi IT zamestnávateľmi (firmami, inštitúciami, súkromným sektorom, štátom)? Čo sa vám konkrétne osvedčilo, a čo naopak by bolo treba zasadne zlepšiť?



Doc. Ing. JÁN HUDEC, CSc.

vedúci katedry kvantitatívnych metód a informačných systémov,
Ekonomická fakulta, Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici

ŠTYRI ODPORÚČANIA NA CESTE VPRED

Najprv by sme si mali odpovedať na otázku, kto sú IT odborníci a IT zamestnávateľa. Myslím si, že v dnešnej dobe má toto vymedzenie oveľa menej ostré hranice ako v minulosti. Mne osobne sa páči definovanie IT odborníkov a IT rolí, ktoré vyplynulo z rozsiahleho výskumu publikovaného v [1]. Z tohto výskumu vyplýva mnoho iných záverov týkajúcich sa potrieb a nárokov zamestnávateľov na absolventov. Žiaľ, neviem o tom, že by sa v Slovenskej republike uskutočnil podobný výskum a to je jeden z dôvodov, prečo si myslím, že nielen moja odpoveď na položenú otázku bude iba subjektívny, exaktným výskumom nepodložený názor. Nepoznáme „celospoločenské“ potreby a nepoznáme ani spätnú odozvu praxe na absolventov, ktorí opúšťajú naše univerzity a vysoké školy.

Prvé odporúčanie: Urobiť v SR výskum podobne zameraný ako je publikovaný v [1].

Som predstaviteľ fakulty, ktorá nemá akreditovaný IT študijný odbor. My sme, ešte pred tým, ako to výskumníci z Gartnera začali publikovať (napr. [2]) intuitívne zistili, že

prax potrebuje „versatilistov“ t. j. univerzálnych odborníkov. Áno, je výborné, keď je absolvent čo najuniverzálnejšie pripravený na riešenie praktických úloh nástrojmi na úrovni doby. Konkrétne – absolvent Ekonomickej fakulty UMB, študijný odbor Financie bankovníctvo a investovanie, má výberom blokov predmetov možnosť počas štúdia absolvovať asi 20 informaticky zameraných predmetov. Tým získava „versatilistickú“ konkurenčnú výhodu oproti kolegovi, ktorý predmety neabsolvoval. Informaticky zamerané predmety sú aplikované na potreby študijného odboru, v záverečných prácach (seminárnych, bakalárskych, diplomových) študenti riešia úlohy študijného odboru s vedomosťami a pomocou celosvetovo používaných informačných systémov. Uplatnenie takýchto absolventov nie je regionálne, ale globálne a oveľa širšie ako by mali, keby absolvovali iba predmety „čistého“ odboru.

Druhé odporúčanie: Nebáť sa do „čistých“ vedných odborov vpustiť aj vedomosti a nástroje z iných vedných oblastí, pretože potreby praxe zďaleka nie sú také „rozškatuľkované“ ako naša sú-

stava vedných odborov. Tu je nezastupiteľná úloha svetovo rozhladených grantov študijných programov a odborov a pochopenie (podpora) zo strany Akreditačnej komisie.

Na rozvoj fakúlt je dôležité aj ich financovanie. To sa dnes zabezpečuje dotáciami a ostatnými formami (podnikateľská činnosť, projekty a pod.). Dotačný trend smeruje k znižovaniu dotácií na vzdelávanie a k zvyšovaniu dotácií na výskumnú činnosť. Koeficienty, ktorými sa pridávajú dotácie na vzdelávanie sú na úrovni roku 1980, pretože, ak vychováваме absolventov „versatilistov“ musíme sa im venovať po malých skupinkách v PC učebniach, potrebujeme pracovať s informačnými systémami od svetových dodávateľov, k tomu treba primeranú IT infraštruktúru, pravidelne školených učiteľov. Dnešné koeficienty zohľadňujúce finančnú náročnosť študenta sú nastavené na prednášky v aule a semináre s 50 a viac študentmi používajúcimi iba svoje tužky a papiere.

Tretie odporúčanie: Čo najskôr prehodnotiť koeficienty vyjadrujúce náročnosť

štúdiá podľa jej skutočnej náročnosti zodpovedajúcej roku 2009 a neskôr.

Dotačný trend slovenských fakúlt smerujúci k podpore výskumu pokladám za správny. Chýba mi však jednoznačne definovaná podpora previazanosti výskumu na potreby praxe. Na rôznych fórach sa už opakujem s námetom – ak si univerzita, fakulta, katedra nájde výskumný projekt pre prax a odberateľ výstupov výskumu bude ochotný vložiť vlastné prostriedky do výskumu, je podstatne väčšia záruka použiteľných výsledkov výskumu v porovnaní s dnešným stavom. Príklad: práve v tomto čase budujeme na UMB Microsoft Innovation Center s hlavnou pomocou spoločnosti Microsoft Slovensko, s.r.o. a jej partnerov. Centrum bude zamerané na výskum BI a CRM. Všetky aktivity pracovníkov UMB pri príprave tohto centra ako aj v činnosti centra sú pri súčasnom spôsobe hodnotenia výskumných aktivít nezohľadniteľné. Nie je to projekt KEGA, VEGA, APVV, ... Celý projekt sa chápe a centrálnie podporuje či akceptuje asi ako „hobby“ pár jedincov.

Štvrté odporúčanie: Dotačný mechanizmus zo štátneho rozpočtu upraviť tak, aby boli zvýhodnené výskumné projekty riešené a spolufinancované odberateľmi výstupov. V tomto námete sú skryté široké možnosti podporovať perspektívny výskum a utľmovať výskum „do zásvuky“.

Čo je osvedčené a čo čaká na zlepšenie

|| Osvedčil sa nám systém výberových predmetov ponúkaných blokovo. V minulosti sme nechávali na voľbe študentov, aké výberové predmety si zvolia. Študenti mali pri výbere málo vedomostí na to, aby sa správne rozhodli pre predmety, ktoré potrebujú absolvovať. Blokmi predmetov sme to urobili za nich. Vybraný blok predmetov je potom pre študenta záväzný.

Samozrejme, stále zostala možnosť vybrať si a študovať aj jednotlivé predmety z iných blokov.



Dotačný mechanizmus zo štátneho rozpočtu upraviť tak, aby boli zvýhodnené výskumné projekty riešené a spolufinancované odberateľmi výstupov.

|| Osvedčila sa nám hlboká spolupráca s praxou. Diplomanti so zameraním na IT aplikácie v bankovníctve, financiách a investovaní robia skoro 100 % záverečných prác v praxi.

Zlepšiť by bolo treba:

- || Znížiť počet študentov v skupinách tak, aby sa im učiteľia mohli viac venovať.
- || Mať lepšiu spätnú odozvu z praxe o uplat-

není našich absolventov. Tu poznamenávam, že my sami sme urobili krok k zlepšeniu stavu a to projektom „Riadený outplacement absolventov univerzít a vysokých škôl“, ktorý sme riešili s podporou Európskeho sociálneho fondu. Predpokladáme, že výsledky sa v najbližších rokoch ukážu.

- || Riešiť výskumné projekty pre prax, ktoré bude Ministerstvo školstva SR akceptovať a finančne spoludotovať

Prehľad použitej literatúry

- [1] VORÍŠEK, J., DOUCEK, P., NOVOTNÝ, O.: *Konkurenceschopnost absolventů IT oboru VŠ a VOŠ na trhu práce v ČR, Hlavní výsledky projektu, CSSI, 2007*
- [2] KLÍMA, F.: *IT profese čekají do budoucna výrazné změny, Svět informačních systémů, Zlín, 2006*